

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:

Pe un an 240 Lei
Pe jumătate de an 120 Lei
Pe un pătrar de an 60 Lei
Un număr 5 Lei
Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei

APARE DUMINECA

N Manuscrisele nu se înapoiază și se a tresază rețacțiunii „Foaia Diecezană”, iar bacii pentru abonamente și inserțiunile se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.

Prețul inserțiunilor:

Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei

† Episcopul Nicolae Ivan al Clujului.

În cele mai cumplite chinuri, îndurate cu mucenicie pentru o vârstă de octogenar s'a stins din viață Prea Sfințitul Nicolae Ivan, întâiul episcop al restauratei eparhii a Vadului, Felea-cului și Clujului.

Ca dangătul de jale al clopotelor, știrca morții acestui episcop a impresionat cu 'nduioșare inimile românești, iară acasă la Cluj a semănat jale și-o adâncă întristare.

Episcopul Nicolae Ivan, o rară apariție, ca un al doilea Șaguna, din vreasuri semimilenare și dintr'o săracă jertfelnicie contimporană a știut să dureze o episcopie. Solidă și curată, ctitoria semănată de Ștefan, stăpânul Moldovei în ținutul românesc al Someșului, i-a dat pio-sului voevod un rar și splendid prinos, pe epi-scopul Nicolae Ivan, noul ei ctitor, intrat de-acum și el în domeniul istoriei...

Cu adevărat Nicolae Ivan a fost un episcop în mâinile căruia strălucea cârja, iar coroana de pe capul său copleșea de vrednicia purtătorului ei arhieru!

În 17 ani întâiul episcop al Clujului românesc a făcut atâtea realizări cât alteori serii întregi de-a rândul nu pot realiza. Sufletul lui, călit în suferințele milenare ale strămoșilor săi iobagi și-a revărsat de pe tronul vlădicesc al Clujului toată vigoarea creatoare, acumulată într'ânsul veacuri de-a rândul.

S'a născut la 17 Mai 1855, în comuna Aciliu, dintr'o frunză de familie de țărani. Școala a făcut-o în mediul românesc al satului său natal, cu rezonanță istorică, în Saliște și Sibiu românesc. Aci a urmat teologia, iar la termi-

narea ei a trecut ca învățător confesional în Saliște. Timp de 7 ani cât a funcționat în învățământ, a adus bune servicii școlii și cau-zei românești. Tot aci se căsătorește dar în curând rămâne văduv. În 1881 mitropolitul Miron Romanul îl hirotoneste diacon, apoi preot și duhovnic. După 3 ani trece ca spiritual la penitențiarul din Aiud, unde funcționează și ca profesor de religie. La 1 Octomvrie a fost che-mat director și redactor responsabil la „Tele-graful Român”.

În 1892 este ales protopop în Alba-Iulia; aci organizează cu pricepere școlile românești, ridică școli și biserici, și îndrumă așa cum se cerea viața românească a ținutului acela. Peste 3 ani conduce și tractul Orăștiei, unde scoate întâia gazetă românească din Orăștie „Revista Orăștiei”.

La 1897 este ales asesor consistorial și referent al secției economice, în care calitate a a funcționat neîntrerupt până la alegerea sa de episcop.

Referentul secției economice din Sibiu leagă de numele său cele mai marcante înfăptuiri: catedrala mitropolitană, vila mitropolitană, semi-narul și o seamă de achiziții, care de care mai prețioase. Tot sub chibzuita sa conducere se întemeiază o serie de fundațiuni, iar averea bise-ricii a sporit-o uimitor.

Dar bărbatul acesta nu a fost numai un neîntrerupt organizator și un chivernisitor de mână întâia, ci mai presus a ajutat și a pro-movat cultura, punând euceririle de pe terenul economic și financiar în slujba progresului cul-tural al poporului său.

De aceea la plinirea vremii, în 1920 când tot prin sollicitudinea lui începuse cu un an mai înainte organizarea consistorului și a epar-hiei ortodox-române de Cluj, privirile toate se îndreptară spre asesorul Nicolae Ivan dela Sibiu. A și fost o fericire pentru românism și pentru eparhia Clujului această alegere.

În noua lui dieceză, trecută ca filele unei cărți toată prin mâinile lui, răposatul a pus o grijă de harnic gospodar. În Cluj și-a făcut o monumentală catedrală, palat episcopal, școală teologică, librărie, tipografie etc. „Renașterea“, organul reînviatăi episcopii spune cu înduioșare că atâta grijă punea episcopul în ducerea la capăt a monumentalelor lucrări începute, încât n'a lăsat să fie operat ca nu cumva aceasta să-l rețină din drumul lucrului început, stânjenindu-l și amânându-i finalizarea.

Moare împăcat cu sine și plin de recunoștința oamenilor cărora nu li-a făcut decât bine. Cel mai mare bine însă l-a făcut răposatul bisericii și poporului său românesc, dându-i atâtea realizări isvorite din bogatul său suflet. De aceea Academia română l-a ales membru al ei, l-a cinstit cu titlul de cetățean onorific orașul Cluj, iar ca ultim omagiu — postum — Țara și Regele ei i-au făcut funeralii naționale.

Dumnezeu cel drept să răsplătească faptele episcopului Nicolae Ivan, să-l numere între cei aleși ai Săi, dându-i odihnă sufletească!

Mor bătrânii.

Mor bătrânii, mor cu dorul
Obiceiurilor sfinte,
Că'n biserici ni se perde
Rânduiala — dinainte:

Doamne, cum era odată
Sărbătoarea, bucurie,
Copilașii lângă strană
Ajutau la liturghie.

Și veneau bătrânii noștri
La biserică cu toții,
Să și asculte, cât de mândru
Zic „Apostolul“, nepoții.

Și cântările de strană
Adunau mai mult poporul,
Ascultat era preotul —
Și cinstit învățătorul.

Astăzi, strana-i văduvită,
S'au rărit și cântăreții,
Sufletul nu-și mai găsește
Hrana dulce a vieții.

Mor bătrânii, mor cu dorul
Obiceiurilor sfinte
Și-i petrec duios și jalnic
Clopotele spre morminte.

Preoții, politica și ierarhia superioară.

Am stat la îndoială dacă e bine să mai dau publicității un articol cu un astfel de subiect. Anul trecut m'am mai ocupat într'un număr al acestei foi de chestiunea politicii militante ce o facem noi, o parte din preoțime și am întâmpinat unanime contraziceri.

Fiecare cu părerea lui.

Faptele însă vorbesc altfel și pe zi ce trece ne dovedesc că menținerea clerului în arena politicii militante aduce pagube din ce în ce mai accentuate Bisericii.

Și nu numai atât; din cauza intervenționismului politic suferim însăși noi tagma în ajungerea și satisfacerea dezideratelor ce ne privesc și pentru care luptăm de ani de zile.

În epărhia vecină a Olteniei preoțimea prin ea însăși și sub autoritatea P. S. episcop Vartolomeu, văzând cum politica începe a sui din ce în ce amvonul, a luat o hotărîre eroică: s'a interzis clerului diecezan sub aspre sancțiuni morale și materiale, să mai facă politică militantă.

Hotărîre în adevăr eroică, mai ales că dispozițiunile sunt locale și în mod firesc nasc multe turburări de toată forma și nuanța.

Dară oricum și orice greutate s'ar ivi, măsura-i venită la timp. Căci la dreptul vorbind, prin participarea preoților la intruniri politice, prin pășirea la acțiuni politice prea se întinase și pururea se va întina cât va fi astfel, haina preoțească. Avem noi de câștigat azi de pe urma cluburilor ceva? Adus-a vre-un folos Bisericii, tagmei noastre politica militantă — poate prea militantă altelei — ce o face o parte din preoțime?

Am avut sau avem de câștigat ceva de pe urma celor câțiva clerici parlamentari?

Nu cumva noi clerul am rupt, prin intervenționismul acesta politic, într'o oarecare măsură și legătura firească sufletească cu episcopii noștri, cu ierarhia superioară în genere!

Se 'nțelege că a ne scoate din politică nimeni nu s'ar gândi a ne interzice exercitarea dreptului cetățenesc de a da voturile conform convingerilor noastre, convingeri reportate bineînțeles la interesele mari ale Bisericii și ale Neamului.

Scoaterea din politică a clerului cred că nu ar însemna o situație minoră față de alte corpuri constituite din țară. Dacă de pildă n'am mai rămâne pe aceeași treaptă cu învățătorimea, — căreia nu i-ar strica aceeași măsură — sau



cu corpul advocaților, să nu uităm că am trece alături de ofițeri și magistrați cari nu fac politică. Cine va tăgădui că noi slujitorii păcii sociale în mijlocul poporului, doctori ai sufletelor, părinți ai tuturor, nu suntem, sau nu am fi în bună și onorabilă tovărășie cu slujitorii dreptății și militarii țării.

Apărarea intereselor Bisericii și ale tagmei noastre?

S'a dovedit cum se apără aceste interese și câte foloase am tras.

Avem în Senat, prin Constituție, un Patriarh, patru mitropoliți și treisprezece episcopi. Ce nu pot face dânsii pentru Biserică ca instituție și pentru cler?

Dealtfel nici magistrații, nici ofițerimea n'au reprezentanții de drept în Parlament și totuși sunt destul de bine susținuți de guvernele țării atât pentru rolul mare ce-l au în slujba neamului, dar mai ales că nu fac politică.

Deaceea măsura luată în eparhia olteană, — cred că unica în țară, — ar trebui și ar fi timpul să fie generalizată. Atunci ar da și roadele așteptate.

Organele superioare ale Bisericii noastre totdeauna au făcut constatări că prestigiul preotului în fața turmei sale este într-o din ce în ce mai accentuată scădere.

Da, așa este. Nu pretutindeni, dar sunt cazuri destule mai ales în rândurile clerului din vechiul Regat. Și la această diminuare a autorității preoțești a contribuit în bună măsură și militarea noastră prea accentuată într-o direcție politică sau alta.

Și atunci e firesc avertismentul și admonestarea P. S. Sale Părintelui episcop Vasile, dat nouă într-o adunare din toamna trecută că: „se poate avea destulă încredere într-o preoțime înregimentată în diverse partide politice și se pot apăra cu toată inima legitimele doleanțe ale ei, când pe dealtă parte această preoțime pactează cu corifeii politici?”

Un general având în spate o armată bine pregătită, ascultătoare, solidară în acelaș gând și simțire va birui cetăți. Impune, nu? Un episcop, o Biserică în genere cu o armată duhovnicească unitară și care să facă zid, cu o preoțime care știe ce vrea, știe ce cere, știe pentru ce luptă, da, va face minuni și va impune și neapărat că glasul va fi ascultat.

Cu dezideratul evanghelic „*voi întru mine și eu întru voi*”, chiar când e vorba de parte materială, scris este că: „*nici porțile Iadului nu o vor birui*”, dar o *mafie francmazonică...?!*

Se apropie Aprilie. Noul buget va fi votat. Ni s'a promis că ni se vor armoniza salariile cu ale celorlalți funcționari — deziderat arzător pentru care am strigat, am luptat și ne-am sbatut atât.

Mă tem că iarăși vom rămâne numai cu promisiunile. Cel puțin așa se arată semnele de până acum.

Unde-i și care este cauza că singură tagma noastră e atât de prigonită atunci când e vorba de echitate și un articol bugetar.

Zic unii că suntem prea modești și că trebuie să călcăm mai îndrăsneț, cerând, nu cerșind. Adevărat este, să cerem, să pretindem chiar cum e și drept, ceea ce ni se cade nouă, poate cei mai folositori cetățeni ai Patriei, — dar așa cum pretindem nu vom fi ascultați niciodată.

Răslețiți prin diferite cluburi politice, căutând a ne satisface doleanțele pe aceste căi nu vom gusta nicicând o pâine mai dulce. Vor profita cel mult câțiva, iar noi tagma, grosul armatei spirituale vom suferi și vom plânge. Rupti, smulși toți, dar absolut toți din marginea de genune spre care ne afundăm și redați amvonului atunci vom merge toți pe aceleași cărări.

Zid în jurul ierarhiei noastre superioare, lepădarea de intervenționismul politic, iată deslegarea enigmei și izbăvirea noastră.

Dimitrie Anușoiu preot în Poiana.

Păstorul cel bun.

Păstorul, ori-cât de mic ar fi, dacă e bun, își închină toată viața turmei sale, căci unul ca acesta știe, că dela bunăstarea ei depinde existența și viitorul lui.

Când își scoate turma la pășunat, o poartă la locuri cu pășune și nu prăpăstioase, cu pășune sănătoasă și nu otrăvicioasă.

Tot ocolindu-o nu o lasă să se resfire, ci o ține adunată, ca mai ușor să-o poată păzi de lupul cel răpitor. Face totul ca turma să se simtă bine și să pășuneze liniștit.

După pășunat, vesel de prosperitatea turmei, o mână în staul, spre a o feri de intemperii și prădători.

Păstorul cel bun e Doimnul nostru Iisus Hristos. El zice: „Eu sunt păstorul cel mai bun. Păstorul cel bun își pune viața pentru oi... „Și

am venit ca viață, și mai multă viață să aibă". (Ioan c. 10 v. 11).

Prin urmare capul și conducătorul turmei cuvântătoare, adică al bisericii este Domnul nostru Iisus Hristos, pe care o conduce în mod nevăzut prin învățăturile Sale și prin conlucrarea Duhului Sfânt, în mod văzut prin păstorii bisericii.

Cei dintâi păstori au fost sfinții apostoli. Urmașii apostolilor sunt episcopii, din înputerinicia cărora preoții păstoresc poporul încredințat lor.

Preotul, ca păstor sufletesc, cu demnitatea oficiului său va învăța, cu iubire va trata, se va ruga pentru pășoriții săi și îi va binecuvânta. Se va folosi numai de mijloace morale, ignorând orice constrângere, căci știut e, că numai acea faptă e faptă morală bună, care e conformă cu voia lui Dumnezeu și e făcută cu știință și voință.

Și dacă preotului i s'a dat marea putere a legării și deslegării păcatelor, apoi i s'a dat cu îndatorirea, ca să o exercite, cercând — după slabele lui puteri — a pătrunde, nu tot, că aceasta nu i s'a dat omului, ci atât cât i s'a dat să pătrundă — adâncul înțelepciunii celei dumnezeiești și afunzimea judecăților Lui, pentru ca dreptatea lui Dumnezeu, care e dreptate în veac, precum și sfințenia și noianul bunătății Lui, să nu sufere vătămare prin vre-o legare ori dezlegare nechibzuită.

În articolul: „Copii sub blestem“ din Nr. 52 al „Foi Diecezane“ se scrie: „În comuna Dieci, județul Arad, un băiat mai mare a rupt într-o noapte toți pomii unui om. Omul a spus preotului. Preotul a zis în stânta biserică: Să zicem toți ca Dumnezeu să descopere pe cel vinovat. Și turburat cum era, preotul mai zise: Și să i se facă așa cum a făcut el cu pomii. În ceasul acela fugiau prin sat doi cai legați cu căpăstrul și în balțul căpăstrului purta un picior de om. Era piciorul celui ce rupsese pomii“ etc.

Dumnezeu a oprit totdeauna blestemul, atât prin dragostea prescrisă în cele șase porunci de pe a II-a tablă a Decalogului, cât și prin porunca: „Să iubești pe aproapele tău, ca pe tine însuși“.

Și Domnul, carele a venit în chip de rob, nu cu năluciri înfricoșându-ne, ci dând adevărată tămăduire trupului zicând: „Iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșești“, prin Legea harului sau a grației ne-a dat nouă păstorilor mai mici pildă și îndrumare de păstorie.

Judecând deci în duhul Domnului susținem, că blestemul preotului din comuna Dieci, — reprob și de autorul articolului mai sus pomenit,

— este o monstruoșitate, la care, ar fi bine să nu ne mai referim, nici în școală, nici în biserică, căci ne pune într-o lumină urâtă faptul că poate să fie un păstor atât de cumplit și fără milă.

În senzul cuvintelor Mântuitorului, că: „Dumnezeu nu voește moatea păcătosului, ci să se întoarcă și să fie viu“, trebuia să se deie posibilitate, — ceace și cel mai sever judecător civil ar fi făcut-o, — ca băiatul vinovat să se pocăiască pentru ca Bunul Dumnezeu să fi primit și rugăciunea lui, precum a primit rugăciunea lui Manasie, pentru pocăința lui.*)

Pr. Iacob Dragulescu.

Biserica ortodoxă

în slujba idealului național.)

Dacă biserica ortodoxă străbună a dat istoriei noastre cărturari, caligrafi, sculptori în lemn, argintari, oameni de Stat, ostași, mucenici și sfinți — după cuvântul autorizat al domnului profesor Nicolae Iorga în prefața la întâia ediție a cărții: Istoria bisericii românești — ea și-a îndeplinit o datorie în viața noastră ca neam. Dar ea, încălzitoarea inimilor noastre ortane, apărătoarea pribegelor noastre simțiri în propriul nostru pământ, prin chiar asemenea acte a înfruntat tumultul vijelioaselor vremuri și ni-a îndreptat privirile spre acel crâmpie din eternitatea unui neam, care pentru noi a fost idealul uniității noastre naționale.

Istoricul de marcă din slujba directă a antirevizionismului român, d-l profesor Ioan Lupăș într-o conferință la Cluj iată în ce chip completează pe demnul său antagonist: „... pentru viața din trecut a neamului nostru românesc, fragmentat sub felurite stăpâniri politice, principiul spiritual, care a prezidat și a călăuzit de-a lungul veacurilor desfășurarea unitară a formelor lui de viață sufletească... i l-a oferit biserica străbună...“²⁾

Cu un devotament care amintește abnegația dumnezeescului său Intemeietor, Biserica ortodoxă creștină a ocrotit de-a curmezișul celor mai prăpăstioase împrejurări tezaurul scump al nostru: sufletul românesc și conștiința uniității

*) Exemplul din articolul părintelui Fl. Codreanu a fost bine folosit. A fost un exempl: tare, arătând adecă grozăvia blestemului, dela care vrea să abată pe copii. Red.

1) Conferință rostită în cadrele „Ligii Antirevizioniste Române“ la 26 Ianuarie 1936.

2) Dr I. Lupăș „Opera culturală educativă a bisericii ortodoxe în viața poporului român“.

acestui suflet! Atât de firesc ni pare atunci ca instituția noastră divină să fie și cea mai de căpetenie promovatoare a idealului național — proces normal în dezvoltarea noastră sufletească.

În cele ce urmează vom examina, cât este cu putință în cadrul unei conferințe, cum, și în ce măsură a promovat biserica idealul național, în slujba căruia a stat cu credință.

Unitatea credinții religioase, a ortodoxismului, pentru Românii din Dacia lui Traian constituie elementul mai de căpetenie în dezvoltarea lor sufletească. Ca apele unui râu, cursul căruia nu-l determină și nici nu-l stânjenesc melcii sau scoicile, așa masa românească n'a fost vre-odată împiedecată de contingente naturale sau artificiale în procesul acestei dezvoltări; omogenitatea credinții era cheazășie că sau tot valul se apleacă sau împreună se va ridica la biruirea celor obstacole din cale!

Timp de secole nenumărate întreaga noastră viață spirituală se concentra în bisericuțele de munte unde modeștii vlădici, „pseudo-episcopi“ cum li se zicea de Roma pururea mândră, trimiteau cu binecuvântările lor smerite pe preoții cari slujeau poporului și de o parte și de alta a munților Carpați. Și nici mai târziu, când prin veleități asiatico-mongole în inima pământului românesc se înfig pietre albe de hotar, preoții nu conțenesc să poarte binecuvântările Domnului de-asupra lor pe întinsul acestui pământ căruia veneticii îi măsuraseră doar suprafața...

Prin voia lui Dumnezeu când tiparul și arta se nasc și renasc în mijlocul lumii civilizate provocând marea mișcare a ideilor, apare și aici o mișcare care pătrunde tot rotagolul românesc. Aceeași sfântă Scriptură a lui Șerban Cantacuzino, Domn al Țării-Moldovei este frunzărită cu evlavie în București și în Ardeal; aceiași ochi smeriți se închină icoanelor din școala vestită a Râmnicului în Bistrița Olteniei sau în bisericuțele din Bănat. Arta sculpturală dar mai ales pictura și scrisul bisericesc descoperă cercetătorului acea desăvârșită unitate de cuget, de inspirație și deci simțire, care la puține popoare ale lumii se poate verifica. Asemănător munților ce păziau ființa strămoșilor vecinic persecutați, bisericile ni-au păstrat modesta comoară spirituală într'o desăvârșită și splendidă unitate.

Intr'atât am fost și suntem noi Românii una sub scutul bisericii străbune, că până și în cele mai slabe ale ei forme ne-am învăluit împreună. Căci sinceri să fim, slavismul care

s'a impus timp de veacuri în manifestările vieții noastre bisericești — și prin aceasta celei culturale — nu a fost ceva măgulitor. Dar, prin caracterul său intrinsec chiar, acest slavonism a contribuit în imense proporții că pașii noștri n'au luat calea catolicismului despuietor de românism, cum s'a prezentat în atâtea cotituri vitrege ale istoriei noastre.

Unitatea religioasă a Românilor a semănat o unitate în concepția de viață, în felul de trai, de simțire și cugetare, ca și de aspirații ale acestui popor. Putem afirma, cu deplină cutezanță că unitatea noastră națională a mijit în tinda unității religioase care a patronat-o și i-a legănat copilăria...

De covârșitoarea unitate prin ortodoxie au fost convinși toți domnii, voevozii și înaintestătătorii, cărturarii și înțelepții poporului român în așa măsură, că situiază biserica și credința ortodoxă la temelie organizărilor și întreprinderilor lor.

Intemeetorii de țări și datini, Basarabii în Muntenia și Alexandru cel Bun în Moldova, îndatăce organizează Țărișoarele lor, se gândesc să dea forme de organizare bisericii. Cu intuiția lor de conducători, acești urmași ai descălecătorilor în pământ mai ferit de rele consolidează instituția ale cărei binefaceri svâcniau în sângele vinelor lor.

Mihai Vodă Viteazul în realizarea de-o clipă a unității noastre politice găsește răgaz să întemeieze acea biserică a mitropoliei de Alba-Iulia: un puternic instinct domnesc l-a făcut să vadă perpetuarea acestui ideal numai la adăpostul bisericii.

Unitatea credinții ortodoxe ne învaluia și ca teritoriu și înlăuntrul aceluiaș teritoriu de sus până jos. De aceea voevozii cei atât de atașați credinții samănă pământul acesta de-a lung și latul lui, cu sfinte lăcașuri de închinăciune. Insistăm acum nu asupra munificenții negrăite a voevozilor munteni și moldoveni, munificență care le-a dus taima peste mări și țări până la sfintele locuri de petrecere a Domnului pe pământ. Ci laudăm gândul lor creștinesc și simțirea lor caldă pentru de-aproapele lor, cu același grai pe buze și cu același sânge în inimă; al unui Constantin Brâncovcanu care întemeiază în țara Făgărașului mănăstirea Sâmbetei de Sus — azi restaurată — pe care o înzestrea și cu mari moșii; al lui Ștefan Cel Mare Voevod al Moldovei care întemeie la 1475 episcopia Vadului de pe Someș.

Iată deci minunea pe care o săvârșește

Între noi Românii credința și Biserica ortodoxă: unitatea noastră! Pornind dela unitatea simțirilor; căci oare era să simțim cu principii calvini ai Ardealului sau cu martiriul voevod C. Brâncoveanu care după ce ni-a îndreptat privirile spre domneasca operă de închinare, pătîmește ca un mucenic răscumpărând o glorie ancestrală pe care cincizeci de domni străini au necinstit-o cu faptele lor.

Numai această nobilă unitate de simțire ne-a ridicat din pulberea trecătoare aliindu-ne cu faptele vecinicii; ne-a înlănțuit la una, popor și domn în creștineasca preamărire a lui Dumnezeu care ni-a dat întru a noastră omenească nevrednicie idealul național, unirea noastră națională.

Căci pe când în apus și în țările zise civilizate — pe acel timp — învățații dacă mai și cred într'o putere supremă, o macină și diformează cu „puterea“ rațiunii lor, — cel care înaintea latinștilor descoperă obârșia noastră romană, boierul Miron Costin postea aidoma unui schimnic ortodox al zilelor noastre. Cât de revoltat va fi fost în sufletul lui acest dreptcredincios, respectuos al tuturor practicelor maicei lui biserici, când odată cu cronica lui a scris posterității despre voevodul catolic de prin anii 1620 al Moldovei: Gașpar Gratiani. „Acest Gașpar-Vodă nici-odată post nu a avut; ce, prin ascuns, în toate posturile mânca carne“. Iar istoricul nostru amintit, d-l profesor Nicolae Iorga ne spune că acest Gașpar Gratiani, poate tocmai pentru această vină — abominabilă în ochii poporului ca și cel al boierilor — a fost ucis: „Când doi dintre boierii săi îl uciseră, de mult nu mai cuteza un boier să apropie mână ucigașă de unsul lui Dumnezeu, dar ceia ce nu se putea face împotriva unui Domn al țerii, păstrător al datinei posturilor, se putea face împotriva „Frâncului“ pângăritor de lege; „ca pe un Frânc l-au îngropat oamenii din împrejurimi în biserica „Latinilor“, a Ungurilor din Troțuș“.³⁾

Simțul creștinesc al poporului dă bold să-l așeze, chiar și pe acest Frânc într'o biserică, loc de odihnă demn de un fost domnitor. Atașamentul la legea străbună, unica dreaptă, unica mântuitoare ni-o mărturisește acest crâmpeliu de cronică. Iar Grigorie Ureche mai spune de Iacob Vasile Heraclidul, zis Despotul: „Se arăta blând și tuturor cuvios și avea creștin drept, iară la taină eretic“. Soartea lui o moștenește venețianul venetic Gașpar Gratiani.

(Urmează)

Instalarea P. S. episcop Andrei Magier al Aradului.

Duminecă în 2 Februarie a. c. la praznicul Înălțării Domnului fii bisericii noastre din eparhia vecină a Aradului au întâmpinat cu multă dragoste pe arhiereul lor. În catedrala ortodoxă din Arad s'a săvârșit înscăunarea nou alesului episcop al Aradului, P. S. Andrei.

Des de dimineață fâlfăia tricolorul național peste întreg Aradul.

Pe străzile dintre reședința episcopescă și catedrală, frumos decorate, mișuna mulțime imensă da oameni.

În fața catedralei: arcuri de verdeață, armată, muzici, școale, oficialități dădeau aspect de mare sărbătoare.

La ora 9¹/₂ sosesc: PP. SS. Lor Vasile al Caransebeșului și Andrei, noul arhiereu al Aradului, cari sunt întâmpinați de preoțime.

Se începe cu mare solemnitate sfânta Liturgie în fața megafonului, ascultată de mii de credincioși din biserică și afară de ceice n'au putut străbate în lăuntrul bisericii.

Cei doi Arhieri au fost înconjurați în sf. Altar de următorii conlurgisitori: P. Cuv. Sa dr I. Sueiu, protopopii: dr Gh. Ciuhandu, dr Ștefan Cioroianu, I. Evușian, M. Păcățian, Tr. Vățian, dr Șt. Muntean, dr P. Țucra, P. Marșieu; preoții dr Gh. Popovici, Fl. Codreanu, C. Turic și diaconii T. Roșca-Caransebeș, M. Măcinic-Arad, A. Tripon-Oradea și Alex. Bocșianu-Timisoara.

Răspunsurile liturgice le-a executat solemn corul „Armonia“ condus cu măiestrie de bătrânul profesor Lipovan.

După terminarea sfintei Liturgii întreg soborul de preoți se postează în fața amvonului iar pâr. N. Colan, rectorul Academiei teologice din Sibiu cetește actul I. P. S. Mitropolit Nicolae, prin care P. S. Vasile a fost încredințat ca mandatar al actului instalării, cetește apoi gramata mitropolitană. Inspectorul general Stancu Brădișteanu din Ministerul Cultelor cetește Înaltul Decret Regal de confirmare.

După cetirea acestor legiuite acte P. S. Vasile rostește o cuvântare ocazională de profund conținut dogmatic și canonic.

P. S. Sa a arătat cu argumente din învățăturile Bisericii noastre, cari sunt legăturile firești și sufletești dintre episcop și preot și dintre episcop și creștinii mireni. Apelul adresat preoțimii și momentele evocate despre conlucrarea bisericească dintre cei doi arhieri a impresionat puternic pe ascultători. A următ

³⁾ N. Iorga „Istoria Românilor în chipuri și icoane“.

cuvântarea d-lui secretar general A. Imbroane în numele Ministerului Cultelor.

Adânc impresionat de însemnătatea acestor clipe, păşeşte P. S. Andrei rostind o magistrală cuvântare, în care cu argumente creştino-filosofice explică tragedia în care se frământă sufletul omului fără razimul în Dumnezeu. Libertatea voinţii l-a aruncat pe bietul om în pustii deşarte, iar educaţia creştină îl poate readuce şi sălăşlui pe Dumnezeu în inima omului şi pe pământ şi în cer, deaceia se cere o nouă viaţă spirituală pentru regenerarea şi buna îndrumare a omenirii. Mulţumeşte apoi tuturor cari au contribuit la solemnitatea zilei.

Clerul şi poporul întreg iese în faţa catedralei unde P. S. Andrei de pe o tribună anume aranjată, se adresează mulţimei de credincioşi ce aştepta afară, îndemnându-i să păstreze cu sfinţenie învăţăturile Bisericii noastre, apărătoare de Ţară şi de Lege la Graniţa de Vest.

După terminarea acestor ceremonii toate autorităţile bisericeşti, civile şi militare aduc omagii noului episcop la reşedinţa episcopescă.

În cinstea acestui eveniment cele 5 coruri din Arad au aranjat un concert religios, seara la orele 6, în sala măreţului Palat Cultural.

S'au validat talentele măestrului Lipovan şi a celor doi fii ai săi.

Manifestaţiile de dragoste ce s'au observat la actul instalării P. S. Andrei sunt semne de bun augur.

Raportor

ȘTIRI

Personale. Prea Sfinţitul nostru episcop Vasile a luat parte duminica trecută la întronizarea P. S. Sale Dr Andrei Magier nou alesul episcop al Aradului în calitate de mandatar mitropolitan.

Joi a participat la funerariile regretatului episcop Nicolae Ivan al Clujului.

In interesul păcii. Şeful organizaţiei laburiste din Anglia, George Lansburg a depus o rezoluţie atrăgând atenţia Camerii Comunelor asupra problemelor ce se pun pentru menţinerea păcii. În discursul pe care l-a rostit cu acest prilej a declarat, că primejdia unui războiu este mai apropiată azi decât oricând. D-sa s'a ocupat de groaza, pe care o provoacă în sufletul oamenilor îngrămădirea de înarmări şi şi-a exprimat părerea de rău faţă de faptul, că nu se găsesc mijloacele necesare pentru evitarea războiului, care războiu este zadarnic şi nu poate soluţiona nici o chestiune, pentru că este contra moralei şi contra lui Dumnezeu.

40 perechi de concubini se cunună. În parohia Sicheviţa din Valea Dunării au fost cununate deunăzi 40 perechi de concubini. În ajutorul preotului, stăruitor

cu predici şi sfaturi la buna îndrumare de viaţă a credincioşilor săi a fost şi administraţia prin primpretorul Mihail Grivei. E bine că organele statului sprijinesc interesele bisericii, în chipul acesta indirect fac serviciu bun statului, avizat la mai mulă legalitate şi moralitate.

De-ale cercului Sfântul Gheorghe. În 2 Februarie a. c. „Societatea tinerimii adulte Sf. Gheorghe“ din Tufări, de sub conducerea preotului A. Nicoliciu în colaborare cu d-l inv. Aurel Moacă şi d-na inv. Mărioara Nicolici, a aranjat o reuşită serbare teatrală urmată de joc în scopul formării unui fond pentru societate cu un frumos şi variat program.

Prin participarea afară de săteni, dintre cari n'au lipsit niciunul şi a intelectualiilor din Orşova, serbarea a avut un strălucit succes moral, iar ca succes material suma de 1500 Lei venit net.

O rugăminte din Toplet. De 10 ani ne frământăm pentru Casă Naţională. Locul închiriat se vinde acum cu 250 mii lei. Piedecile şi năcazurile îndurate dela fiii iadului mă iartă să cerşesc şi pe această cale. Rog prietenii şi cunoscuţii, să ne-ajute, trimiţând ceva pe adresa: Casei Naţionale Toplet. Gh. Bălţean *preşedinte.*

Pentru monumentul „Ioan Popasu“ au mai intrat următoarele sume: Pr. Augustin Gruescu Ciorda lei 100. Şcoala Primară Loc lei 450. „Ciacovana“ din Ciacova lei 1000. P. S. Epsicop Vasile lei 3000. Industria de lemn Mundus şi Borlova-Armeniş lei 1000. Dimitrie Sgavêrdia lei 2000. Ing. Ştefan Bornuz lei 500. Dr Chiru Cocioşiu lei 100. Mihail Feneşan lei 100. Mircea Antonini lei 200. A. Comoroşan lei 100. N. Cornean lei 200. D. H. lei 100. Aurel Moaca lei 100. M. Bobulescu lei 100. Locot. H. M. lei 100. Mihail Paulcescu lei 50. Gh. O. lei 100 Chiril Lazin lei 50. Tipogr. şi Libr. Diec. lei 200. Talpeş Samson lei 100. Augustin Muntean lei 100. Ianota Petru lei 50. Pavel Jumanca lei 100. I. Dobrescu lei 20. George Sperlea lei 100. Com. bis. Zăguzeni lei 200. Voicău Petru lei 50. George Vior lei 200. C. Sgavêrdia lei 40. În total au intrat lei 153.065.

Mulţumită publică. Comuna bisericească Tufări aduce şi pe această cale mulţumiri mărinimosului creştin ing. Ştefan Bornuz directorul Comunităţii de avere pentru darul esoperat dela această instituţie, anume un rând de ornate preoţeşti în valoare de 5200 lei. Bunul Dumnezeu să răsplătească însutit această jertfă! *Preotul şi epitropia parohială din Tufări.*

† **Filimon Popovici** fost învăţător în Poiana şi pensionat cu domiciliul în Caransebeş a răposat brusc luni seara. Defunctul a servit ca epitrop al bisericii noastre catedrale, deaceia sicriul i-a fost însoţit de numeroşi intelectuali şi popor. A impresionat prezenţa la înmormântare a preotului şi a multor credincioşi din Poiana.

Odihnescă în pace!

† **Achim Cârpan** tânărul cantor al catedralei noastre a trecut la vecinicie după scurte dar mari suferinţe. A fost primul absolvent al şcolii de cântăreţi, un tânăr cu multă râvnă pentru Casa Domnului ca şi pentru slujba sa pe care o iubea din suflet. Mulţimea mare de popor care l-a însoţit în calea sa din urmă a fost dovadă de simpatii de cari răposatul s'a bucurat pe bună dreptate.

Dumnezeu să-l aşeze între cei mai buni ai Săi!

CONCURS.

În baza ord. Ven. Consiliu eparhial Nr. 6485 B. ex. 1934, se publică concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru ocuparea postului de paroh la parohia de clasa II-a din Prisaca, devenită vacantă prin încetarea din viață a preotului Ioan Daicovici.

Emolumente :

1. Sesiunea parohială constatătoare din 63 jug. cad.
2. Intravilanul cu casa parohială Nr. 65.
3. Birul parohial în natură (2 litri porumb).
4. Ștola cuprinsă în prezent, (a se vedea la oficiul parohial).

Alesul preot va avea să plătească toate dările către stat, după sesiunea parohia și locuință.

Recurenții își vor înalța cererile de concurs, adresate consiliului parohial din Prisaca, prin Prea Onor. Oficiu protopresbiteral din Caransebeș, având să se prezinte, în vre-o Duminică sau Sărbătoare în Sfânta Biserică, pentru a-și arăta dexteritatea, în oratorie și cântare, însă numai cu Arhieriasca binecuvântare a Prea S. S. Părintelui Episcop Diecezan.

Prisaca, din ședința consiliului parohial, ținută la 16 Noemvrie 1934.

Gheorghe Bria

adm. paroh președinte

2—3

Maroevici Pavei

secretar

Nr. 6495 B. ex 1934.

Acest concurs se publică, cu aceea că birul parohial și veniturile stolare sunt cele uzitate și nu cele stabilite de către consiliul parohial.

Caransebeș, din ședința Cons. eparhial, ținută în 10 Decemvrie 1934.

Episcopul diecezan:

† Vasile

Notă Oficială.

Nr. 1053 Sc. 1936.

Informându-ne conducerea Librăriei și a Tipografiei noastre diecezane că o seamă de oficii parohiale au retrimis calendarele primite pentru desfacere iar altele de-a dreptul le-au refuzat, am dispus trimiterea tuturor calendarelor aflătoare în depozit, pentruca organele parohiale să le desfacă între credincioși.

Avem datoria de a sprijini instituțiile noastre înaintea oricăror altele și a ne comporta cu mai mult interes față de acestea.

Dreptaceea dispunem desfacerea calendarelor ce se vor trimite de Librărie necondiționat cunoscându-se că Librăria este autorizată să nu primească îndărăt nici un calendar.

Caransebeș în 4 Februarie 1936.

Episcopul diecezan:

† Vasile

Aviz.

Librăria Diecezană
DIN CARANSEBEȘ

cumpără
ceară curată

în orice cantități, cu prețurile
cele mai avantajoase.

A apărut

mult îmbogățit,
în a III-a ediție

OCTOIH BOGAT

DE:

GEORGE CĂTANĂ
INVĂȚĂTOR PENSIONAR.

Noua ediție cuprinde pe lângă rândurile serviciilor divine dela toate sărbătorile, glasuri, podobiile glasurilor, troparele și condacele — rânduiala dela Paști, rânduiala înmormântării, a parastaselor, chemarea Duhului sfânt, etc. etc.

Cartea este îndreptar practic de mult folos pentru preoți și cântăreții de strană. Se poate comanda la:
Librăria Diecezană Caransebeș.

Costul unui exempl. 150 Lei
plus 20 Lei porto postal